

MANGALORE INSTITUTE OF TECHNOLOGY & ENGINEERING

(A Unit of Rajalaxmi Education Trust®, Mangalore)

Autonomous Institute affiliated to VTU, Belagavi, Approved by AICTE, New Delhi

Accredited by NAAC with A+ Grade & ISO 9001:2015 Certified Institution

Course Name : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ

Semester : 1st / 2nd

Course Code : 26NMCC109

Module 2

Module 2: ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವದ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ

No. of Hrs : 3

ವಚನಗಳು : ಬಸವಣ್ಣ , ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ , ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು , ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ

ಕೀರ್ತನೆಗಳು : ಆದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ- ಪುರಂದರದಾಸರು

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೇ – ಕನಕದಾಸರು

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ

- ❖ 12 ನೇ ಶತಮಾನ
- ❖ ರಾಜಾಶ್ರಯದದಿಕ್ಕಾರ
- ❖ ಜನರ ಭಾಷೆ
- ❖ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ

ವಚನಕಾರರ ಪರಿಚಯ:

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಚಳವಳಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ - ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಆ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ - ಪ್ರಸ್ತುತ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಬಂದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅರಿವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಶರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಮಹಾ ಮಾನ-ವತಾವಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ನೂರಾರು ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ - ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಅಮೂರ್ವ ಸಂದರ್ಭ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ - ಕ್ರಾಂತಿಗೂ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಆ ಚಳವಳಿಯ ಉತ್ಪನ್ನವು ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿತು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಗನ್ನು ತೋರಿತು.. ವಚನ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು - ಇದ್ದರಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಈ ಆರು ಜನರ ಒಂದೊಂದು ವಚನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

- ಸ್ಥಳ - ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ
- ಅಂಕಿತ ನಾಮ - ಗುಹೇಶ್ವರ / ಗೊಹೇಶ್ವರ
- ಲಭ್ಯ ವಚನ - ಸು. 1294
- ಐಕ್ಯ ಸ್ಥಳ - ಶ್ರೀಶೈಲ
- ❖ ಅನುಭವಮಂಟಪದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

ಕಳ್ಳಗಂಜಿ ಕಾಡೆ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಹುಲಿಗಂಜಿ ಹುತ್ತವೆ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಸರ್ಪ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಕಾಲಕ್ಕಂಜಿ ಭಕ್ತನಾದಡೆ ಕರ್ಮ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಇಂತೀ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯೆ ತುತ್ತಾದ
ವೇಷಡಂಬಕರ ನಾನೇನೆಂಬೆ ಗುಹೇಶ್ವರಾ !!

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂಜು - ಹೆದರು

ತಿಂಬು - ತಿನ್ನು

ಹೊಕ್ಕು - ಅಡಗು, ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿಹೊ

ಕಾಲ - ಯಮ, ಸಾವು

ವಚನದ ಆಶಯ

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಲಮಪ್ರಭು ಅವರು ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಳಲುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದರೆ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಾನೆ.. ಆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹುತದಲಿ ಅಡಗಿದರೆ, ಅಲಿ ಹಾವಿನ ಕೈಯಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.. ತನಗೆ ಬಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಿಡದಿದ್ದರೂ ತನ ಪಲಾಯನವಾದೆಂದಿಂದು ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗುತ್ತಾನೆ..

ಕೊನೆಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜಿ ದೇವರ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಭಕನಾದರೆ ತನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಲಿ ಭಕನಾದವನನ್ನು ವೇಷದೊಬ್ಬಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಅಂಥವರ ಬಗೆ ಕನಿಕರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು - ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

1 ಅಂಜಿ ಪದದ ಅರ್ಥವೇನು?

1.ಆನೆ 2.ಧೈರ್ಯ 3. ಭಯ 4.ದುರ್ಬಲ

2 ಕಳ್ಳಗಂಜಿ _____ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ?

1. ಮನೆ 2. ಕಾಡು 3. ಸ್ಮಶಾನ 4.ಹುತ್ತ.

3 ಹುಲಿಗಂಜಿ ಹುತ್ತವ ಹೊಕ್ಕಡೆ _____ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ?

1.ಕರ್ಮ 2. ಹುಲಿ 3. ಸರ್ಪ 4. ಕಾಲ.

4 ಕಾಲಕ್ಕಂಜಿ ಭಕ್ತನಾದಡೆ _____ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ?

1 ಸರ್ಪ 2. ಕೋತಿ 3. ಕುದುರೆ 4.ಕರ್ಮ.

5 ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ _____ ಅಲ್ಲಮ್ಮಪ್ರಭು ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ.

1 ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ 2. ಮುದನೂರು 3. ಅಮುಗೇಶ್ವರ 4. ಲಿಂಗನೂರು.

ಬಸವಣ್ಣ

ಕಾಲ - 1134

ಸ್ಥಳ - ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ

ತಂದೆ - ತಾಯಿ - ಮಾದಿರಾಜ - ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ

ಅಂಕಿತನಾಮ - ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ

- ❖ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪುರುಷ
- ❖ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ
- ❖ ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯದ ಪರವಾದ ವಚನಗಳು
- ❖ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಲಿಂಗ ಭೇದದಿಂದ ಹೊರತಾದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಿತಿ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿ

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ

ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ ಬಾರದಯ್ಯಾ,
ಗಿರಿ ಘನ ವಜ್ರ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ? ಬಾರದಯ್ಯಾ,
ತಮಂದ ಘನ ಜ್ಯೋತಿ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ
ಬಾರದಯ್ಯಾ,
ಮರಹು ಘನ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವ ಮನ
ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ? ಬಾರದಯ್ಯಾ.
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ |||

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಕರಿ - ಆನೆ

ಗಿರಿ - ಪರ್ವತ

ತಮಂದ - ಕತ್ತಲು

ಘನ - ದೊಡ್ಡದು

ಕಿರಿ - ಚಿಕ್ಕದು

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದ ಆಶಯ

ಇಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಲ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಘಟನೆ,ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಭೌತಿಕ ತತ್ವ ಉಳ್ಳ ನಿದರ್ಶನ. ಆನೆ ಗಾತ್ರದಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಕೂಡ, ಆದರೆ ಅಂತ ಆನೆಯನ್ನು ಅದರ ಮಾವುತ ಒಂದು ಅಂಕುಶ ದಿಂದ(ಸಣ್ಣ ಸಲಾಕೆ)ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಪರ್ವತ ಕೂಡ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ,ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದ್ರ ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.ಇನ್ನು ಕತ್ತಲು ಬಹಳ ಘೋರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬೆಳಕಿನೆ ಕಿಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಬಲ್ಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತುವಿನ ಗಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅದರ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಜ ಗುಣವಾದ ಮರೆಯುವಿಕೆ ಘನವಲ್ಲ,ಬದಲಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದೇ ಘನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು - ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

1 ಕೆರಿ ಘನ _____ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ ಬಾರದಯ್ಯಾ.

1.ಗಿರಿ 2. ತಮಂದ 3. ವಜ್ರ 4.ಅಂಕುಶ

2 ಬಸವಣ್ಣನವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರೇನು?

1ಮಾದಿರಾಜ 2.ನಿರಹಂಕಾರಿ 3. ಅನಿಮಿಷಯೋಗಿ 4. ನಿರ್ಮಲಶೆಟ್ಟಿ

3 _____ಘನ ವಜ್ರ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ ಬಾರದಯ್ಯಾ.

1. ಜ್ಯೋತಿ 2. ನೆನಪು 3. ಮರೆವು 4. ಗಿರಿ

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಕಾಲ - 12ನೇ ಶತಮಾನ

ಸ್ಥಳ - ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಕಾರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಉಡುತಡಿ

ತಂದೆ - ತಾಯಿ- ನಿರ್ಮಲಶೆಟ್ಟಿ - ಸುಮತಿ

ಅಂಕಿತ - ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಕೃತಿ - ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಚನ ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯ
ಇತ್ಯಾದಿ

ಐಕ್ಯ - ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕದಳಿವನ

❖ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕವಯಿತ್ರಿ

❖ ಶಿವಭಕ್ತೆ

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ವಚನ

ಗೂಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರವಿಯ ಬಯ್ಯುದು,
ಕಾಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಶಶಿಯ ಬಯ್ಯುದು,
ಕುರುಡ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಬಯ್ಯನು,
ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,

ನರಕ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೊದಕುಳಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ (ದುಃಖ, ನೋವು)

ಶಿವನಿಲ್ಲ, ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಹುಸಿಯೆಂದಡೆ,
ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕದೆ ಬಿಡುವನೇ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ !!!

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಗೂಗೆ - ಗೂಬೆ

ರವಿ - ಸೂರ್ಯ

ಶಶಿ - ಚಂದ್ರ

ಹುಸಿ - ಸುಳ್ಳು

ಅಕ್ಕನ ವಚನದ ಆಶಯ

ಗೂಗೆ ಕಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರವಿಯ ಬಯ್ಯುದು : ಈ ವಚನದಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಕಟದಲಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ದೂಷಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗೊಬಗೆ ಹಗಲಿನಲಿ ಕಣ ಕಾಣದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಗೆಯು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕುರುಡ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೇ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಸಹಾಯಕನ ಸಹಜ ಮಾತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನರಕವು ಹೊರಳಾಡುವಂತೆ ದೂಷಿಸುವುದು ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಲಿ ಶಿವನಿಲ ಅಂದರೆ ತನಗಿರುವ ಶಕಿಯ ಬಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದರ ಬಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಂದರೆ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಗಳು ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ದೂರುತ್ತಿರುವುದು. ತನಗಿರುವ ಅಗಾಧ ಶಕಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ದೂಷಿಸಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಚನ್ನಮಲಿಕಾರ್ಜುನ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಕಿಯನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಶಿವನನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು ಅಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು - ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

1 ರವಿ ಪದದ ಸಮನಾರ್ಥಕ ಪದ ಯಾವುದು?

1. ಚಂದ್ರ 2. ಕವಿ 3. ಆಕಾಶ 4. ಸೂರ್ಯ.

2 ಕುರುಡ _____ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಬಯ್ಯನು.

1. ಕಾಗೆ 2. ರವಿ 3. ಕಣ್ಣು 4.ನೋವು

3 ಸರಿಯಾದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

1. ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಅಸಹಜವೇ,
2. ಇವರ ಹಾಡಿಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,
3. ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,
4. ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ

ಕಾಲ - 12ನೇ ಶತಮಾನ

ಪತಿ - ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ

ಸ್ಥಳ - ಅಮರೇಶ್ವರ

ಕಾಯಕ - ಅಕ್ಕಿ ಆಯುವುದು

ಅಂಕಿತ - ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ

ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?
ಬೆಟ್ಟ ಬಲ್ಲಿತ್ತೆಂದೆಡೆ,ಉಳಿಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಬಡತನವಿದ್ದೆಡೆ ಒಡೆಯದೆ?

ಘನ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ ,ಸತ್ಯರಿಗೆ ದುಷ್ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ,
ಎನಗೆ ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ
ಆರ ಹಂಗಿಲ್ಲ ಮಾರಯ್ಯ !!!

ವಚನದ ಆಶಯ

ಅತಿಯಾಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ
ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಟ್ಟ
ಬೃಹತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಉಳಿಯ ಮೊನೆಗೆ ಬಡತನವಿದ್ದೀತೆ?
ಸತ್ಪಾತ್ರನನ್ನು ದುಷ್ಟರ್ಮಗಳು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಘನ ಭಕ್ತರಿಗೆ
ಬಡತನವಿಲ್ಲ. ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮಲೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು
ನಂಬಿರುವಾಗ ಅನ್ಯರ ಹಂಗು ನಮಗಿಲ್ಲ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು - ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

1 _____ಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೆ?

1.ಮನಸು 2.ಬುದ್ಧಿ 3. ಅಂಗ 4. ಸಂಸ್ಕಾರ.

2 ಸತ್ಯರಿಗೆ _____ ಇಲ್ಲ.

1. ಪುಣ್ಯ 2. ದುಷ್ಕರ್ಮ 3. ಪಾಪ 4. ನೋವು.

ಕೀರ್ತನೆಗಳು

- ❖ ಅಧಿದೈವವನ್ನು ಕುರಿತು ದಾಸರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡುಗಳೆ ಕೀರ್ತನೆಗಳು.
- ❖ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ ಮತ್ತು ನುಡಿ – ಮೂರು ಧಾತುಗಳು.
- ❖ ವಸ್ತು – ಭಕ್ತಿ.
- ❖ ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು ಮೈದಾ-
ಳಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಉಪದೇಶಾಮೃತ-
ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು. ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂಬ ಗಾಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ -
ಹಾಡಿದ ದಾಸರು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಡಾಂಭಿಕತೆ, ಆಸೆ, ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗ-
ತಿಯಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ತಾಳ - ತಂಬೂರಿಗಳ ಜತೆಗೂಡಿ ಒಂದು -
ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿವೆ. ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ಗಾಯನ ಗುಣದ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪಿವೆ.
ನಮ್ಮ ದಾಸರು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಪಯಣಿಗನಾಗಿ ತಾಳ
ತಂಬೂರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಗೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದ ದಾರಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಪ್ರಮುಖ
ಕೀರ್ತನಕಾರರಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸ ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪುರಂದರ ದಾಸರು

- ❖ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ
- ❖ ಕಾಲ - ಕ್ರಿ.ಶ. ಸು. 1484 - 1564
- ❖ ಸ್ಥಳ - ಪುರಂದರಗಡ
- ❖ ಗುರು - ವ್ಯಾಸರಾಯರು
- ❖ ಕೃತಿ - ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್ತು ಮೊದಲಾದವು
- ❖ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ರಚನೆ.
- ❖ ಅಂಕಿತನಾಮ - ಪುರಂದರ ವಿಠಲ

ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ

– ಪುರಂದರದಾಸ

ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ ನಮ್ಮ
ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನಾಮವ ನೆನೆಯದೆ ||-ಪ||

ಹೃದಯದ ಮಲವನು ತೊಳೆಯಲಾರದೆ ವೃಥಾ
ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗುವರು
ಅದಕಿಂತ ಸರ್ವದಾ ನೀರೊಳಗಿರುತಿಪ್ಪ
ಮುದಿಕಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇನಯ್ಯ -1

ಹಲವು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು ನೀರೊಳ-ಗಿದ್ದರೇನು
ಬಲು ನೆನೆದಮ್ಮತಶಿಲೆಯಾಗುವುದೆ
ಕರದಲಿ ಜಪಮಾಲೆ ಮಣಿಗಳನೆಣಿಸುತ
ಪರನಿಂದೆ ಬಾಯಲಿ ಮಾಡುವರಯ್ಯ -2

ಸ್ನಾನವ ಮಾಡುವರು ಆಸನ ಹಾಕುವರು

ಮೌನದಿ ಚಪ್ಪಾಳಿಟ್ಟು ಹಕ್ಕಿ ಬೆದರುವಂತೆ

ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚುವರು ಮೂಗನ್ನೆ ಹಿಡಿದವರು

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವ ನಿಲ್ಲಿಸಲರಿಯರು ವ್ಯರ್ಥ -3

ನೇಮವನು ತಾಳುವರು ದಾನವ ಮಾಡುವರು

ಕಾಮಕ್ರೋಧ ಮದ ಮತ್ಸರ ಬಿಡದೆ ಇಂಥ

ನಾಯಿ ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಂಡೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ

ಕಾಶಿಯಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಫಲವೇನಯ್ಯ -4

ಮೂರು ಜೋಡಿ ವನಮಾಲೆಯು ಕೊರಳೊಳು
ಜೋಗಿನಿಯ ಕವಡೆಯ ಸರದಂತೆ
ಮೂರಾರು ಪುರಾಣ ತಿರುವಿ ಹಾಕುವರು
ಮಾರಪಿತನ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸದೆ ವ್ಯರ್ಥ -5

ಹಸಿವಾಯಿತೇಳು ದೇವರ ತೊಳೆಯೆಂಬರು
ಹಸನಾಗಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸರು
ಹೊಸ ಹಾವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯಂತೆ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ವಸುಧೆಯೊಳ್ಳಾರುಡಿಯಾಟವಾಡುವರು -6

ಪರಧನ ಪರಸತಿ ಪರನಿಂದೆಗಳಿಗಳುಕುತ
ತೊರೆಯೊಳು ಮಿಂದರೆ ದುರಿತ ಪೋಗುವುದೆ
ಸರ್ವವ ತೊರೆದು ಹರಿಯು ಧ್ಯಾನಮಾಡಲು
ವರವ ಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರ-ವಿಠಲ -7

ಆಶಯ

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನ ಭಕ್ತಿ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋರುವ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಮಶವನ್ನು ತೊಳೆಯಲಾರದವನು ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾರಣ ನಾವು ಸದಾ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಮೈಲಿಗೆಯೆಂದು ದೂರ ಇಡುತ್ತೇವೆ. ಹಲವು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು ನೀರೊಳಗಿದ್ದರೆ ನೆನೆದು ಅಮೃತಶಿಲೆ ಆಗುವುದೇ? ಅದೇ ರೀತಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಪರರ ನಿಂದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವುದೇ?, ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು ಬೂಟಾಟಿಕೆ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪುರಂದರದಾಸರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು - ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಮಾದರಿ.

1. ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ ಕೀರ್ತನೆಯ ರಚನಾಕಾರರು ಯಾರು?

1 ಕನಕದಾಸರು 2 **ಪುರಂದರ ದಾಸರು** 3 ಹರಿದಾಸರು 4 ಜಗನ್ನಾಥರು

2. ಹೃದಯದ ----- ತೊಳೆಯಲಾರದೆ ವ್ಯರ್ಥ

1 **ಮಲ** 2 ಕೊಳೆ 3 ಭಕ್ತಿ 4 ಭಾವ

3. ತೊರೆಯೊಳು ----- ದುರಿತ ಪೋಗುವುದೆ

1 ಹಾಡಿದರೆ 2 ಮರೆತರೆ 3 ಕುಣಿದರೆ 4 **ಮಿಂದರೆ**

4. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ ಯಾರು?

1 ಕನಕದಾಸರು 2 **ಪುರಂದರ ದಾಸರು** 3 ಹರಿದಾಸರು 4 ಜಗನ್ನಾಥರು

ಕನಕದಾಸರು

- ❖ ಕಾಲ - ಕ್ರಿ.ಶ. ಸು. 1609
- ❖ ಸ್ಥಳ - ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಾಡ ಗ್ರಾಮ
- ❖ ಗುರು - ವ್ಯಾಸರಾಯರು
- ❖ ತಂದೆ - ಬೀರಪ್ಪ, ತಾಯಿ - ಬಚ್ಚಮ್ಮ
- ❖ ಮೂಲಹೆಸರು - ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕ
- ❖ ಕೃತಿಗಳು - ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ,
ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆ, ನಳಚರಿತ್ರೆ, ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿ.
- ❖ ಅಂಕಿತನಾಮ - ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವ

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು -ಕಂಡ್ಯ -ತಾಳು -ಮನವೆ

- ಕನಕದಾಸ

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೇ ||ಪ||

ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಅ

ಬೆಟ್ಟದಾ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ -ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ
ಕಟ್ಟೆಯನು ಕಟ್ಟಿ ನೀರೆರೆದವರು ಯಾರೊ
ಪುಟ್ಟಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿ ತಾ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರಲು
ಗಟ್ಟಾಗಿ ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ 1

ಅಡವಿಯೊಳಗಾಡುವ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಆಹಾರವಿತ್ತವರು ಯಾರೊ
ಪಡೆದ ಜನನಿಯ ತೆರದಿ ಸ್ವಾಮಿ ಹೊಣೆಗೀಡಾಗಿ
ಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಪನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ 2

ನವಿಲಿಗೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆದವರು ಯಾರು
ಪವಳದ ಲತೆಗೆ ಕೆಂಪಿಟ್ಟವರು ಯಾರು
ಸವಿಮಾತಿನರಗಳಿಗೆ ಹಸುರು ಬರೆದವರು ಯಾರು
ಅವನೆ ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ -3

ಕಲ್ಲಿ-ನಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೂಗುವ ಕಪ್ಪೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗಾ-ಹಾರ ತಂದೀವರಾರು
ಬಲ್ಲಿದನು ಕಾಗಿ-ನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವರಾಯ
ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. -4

ಕನಕ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಆಶಯ

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿರುವ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಿಡ-ಮರಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ಬದುಕುವ ಮಾರ್ಗ ದೈವ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಶೋಗಾಢಗಳಾಗಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಲಹುವಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಹ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇರಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು - ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಮಾದರಿ.

1 ವೃಕ್ಷ ಪದದ ಅರ್ಥವೇನು?

1 ಗಿಡ 2 ಮರ 3 ಬಳ್ಳಿ 4 ರಾಕ್ಷಸ

2 ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

1 ಪುರಂದರದಾಸರು 2 ರಾಘವಾಂಕರು 3 ಜಗನ್ನಾಥರು 4 ಕನಕದಾಸರು

3 ಪವಳದ ಲತೆಗೆ _____ ಇಟ್ಟವರು ಯಾರು

1 ಕಪ್ಪು 2 ಹಸಿರು 3 ಚಿತ್ರ 4 ಕೆಂಪು